ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОПУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол.
За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 леї, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В справі оголошень звертатися до адміністрації

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

„Реалізатори національної справедливости“.

Львів, 21. липня 1927.

В останніх двох роках зарисувалися в СРСР дві цілком протилежні тактики у практичному проводженні в життя т. зв. національної політики комуністів. Російські комуністи більшовики роблять усе в „планетарних“ розмірах. І це не є пуста фраза, але суща правда. Ось при допомозі комінтерну і величезних грошових засобів працюють вони над підготовкою соціяльної і при тім комуністичної революції на цілій планеті, що зветься земля. Сама їх природа наказує їм від того ніколи не відступати, доки їх життя. Так само у планетарних розмірах вирішують вони теоретично національні проблеми. Нема на світі такого племени, якому вони не ручилиб за проведення в життя приноровленого до нього клича „самовизначення аж до відділення“, але... за ціну співучасти у підготовці та переведенні в життя „пролетарської“ революції, яка очевидно все малаб скінчитися для даного племени обовязковим проголошенням конфедерації з Москвою в цілях... „забезпечення якнайкращого розвитку національної культури“ даного племени і в цілях скріплення сил світового пролетаріяту.

Отже все там має „планетарний“ характер, але коли приглянемося практичному проводженню в життя от хочби прононсованої ультрасправедливої національної політики в СРСР, то переконаємося, що комуністичні поклонники „планетаризму“ не цураються при її проводженні не то таких „абстрактних“ засобів як несправедливість, але й таких, як національна нетерпимість. Її планетарники не вяжуться при тому ніколи навіть ніякими реакційними засобами боротьби, засобами, гідними що найменше часів „освіченої“ реакції останнього російського царя, якщо мова в політиці не про російську, пануючу на території всього СРСР і нині, націю, але про українців, білорусинів чи грузинів.

Комуніст москаль чи русский має право бути національним російським шовіністом, він має право, — на впливовому становищі — протиставитися навіть змаганням цілої нації, він може й заперечувати національну відрубність якогось народу, а тимбільше може дбати про упривілеєне становище московських галапасів, ганебної памяти останків колишньої „обруситєльної“ політики царів, на живому організмі неросійського народу. Та горе тому українцеві чи грузинові чи якому іншому нерусскому комуністові, коли він виявить денебудь і якнебудь тенденцію не протестувати на весь світ, тобто планетарно, але протиставити себе льокально тому страшному в наслідках, одідиченому по старому царському режімові упривілеєнню чужонаціонального галапасництва і засилля на своїй території та на організмі свого народу. Кажемо: горе тому! — Бо за це жде його велика кара, кара виклят тя, і до того викляття у планетарному розмірі, бо з катедри „непомильного“ комінтерну.

Недавно, бо в квітні 1926 р. виступив був впливовий російський комуніст Ларін на другій сесії Центр. Викон. Комітету СРСР з ультрареакційними поглядами на національну політику комуністів на Україні. Він ні більше ні менше, а домагався від харківського уряду упривілеєння „русских“, він маячив про якийсь їх нібито гнет на Україні і т. п. Коли глянути в минуле того самого Ларіна, то виявиться, що він, хоч і комуніст, був у національних справах все вірний традиціям старорежімної реакції та чорної сотні. Сказав-же сам Скрипник тоді, що виступ Ларіна був скандальний. Бо треба знати, що Ларін належав до тих, які були за беззастережною інкорпорацією України до російської радянської республики, він був навіть проти того її правнодержавного становища, яке вона займає в СРСР тепер, він був взагалі проти всяких експериментів у національній політиці в роді тих, які, наприклад, діються тепер в Рад. Україні!

З великим засобом арґументів розбивали на II. сесії Вик. Комітету СРСР представники харківського уряду леґенду Ларіна про гнет русских на Україні. Висували проти неї цілий арсенал фактичних даних і чисто теоретичних, т. зв. ленінських арґументів, демаскували його навіть у реакційности. Одначе Ларіна тоді ніхто не притягав за його еритичні погляди ні до відповідальности перед партією, ні ніхто з партійних установ та інституцій російської компартії за це його не осудив. Таксамо не поінтересувався реакційними теоріями Ларіна та його „націоналістичнимими ухилами“ від політичної лінії партії комінтерн. І це цілком зрозуміле, бо Ларін — русский комуніст.

Тепер вистане пригадати собі історію з Хвильовим, Шумським і накінець з Максимовичем, щоби зрозуміти, яка ріжниця між русским і українським комуністом, яка ріжниця між „націоналістичним ухилом“ у бік російського шовінізму й „націоналістичним ухилом“ у бік неукраїнського шовінізму, а заспокоювання насущних духових, інтелектуальних потреб української нації. В першому випадку це несимпатичний, правда, але маловажний епізод, в другому випадку — це контрреволюція, спроневірення засадам ленінізму, більшовизму, несубординація і т. д. і т. д. Там стрічали виступ Ларіна комінтернські головачі з прихильною усмішкою на устах, а тут змобілізували всі сили, щоби піти походом проти української „контрреволюції“, що забрила якимсь чином під впливом „буржуазії“ до компартії. Тут як на долоні видно, що інша міра в комуністів для представників пануючої, а інша для таких представників поневоленої нації.

НА ЕКОНОМІЧНІ ТЕМИ

Дещо про наші кооперативні централі.

(Дискусійна стаття.)

Стихійний розвиток української кооперації висував уже нераз нові, складні питання, яких вирішення треба нам ще довго ждати. Розвиток споживчої і сільсько-господарської кооперації вимагає і вимагатиме щораз нагальніше достроєння праць централь до потреб підбудов. Скорше чи пізніше, згідно з вимогами кооператив першого і другого ступня, мусить бути перш за все розмежована й уформлена праця централь принайменше в цих чотирох загальних ділянках економічного життя: 1) в кредитовій, 2) в споживчо-закупній, 3) в сільсько-господарській і 4) в промисловій.

Акумулювання цих обємистих і ріжнородних чинностей в одних руках, чи радше в одній централі, є не лише надто ризиковне, але і шкідливе в наших відносинах. За доказами далеко шукати не треба. Не дасться заперечити, що теперішні наші централі Ц. С. і Н. Т., яких завданням є обслуговувати цілу споживчу і сільсько-господарську кооперацію, абсорбують за багато своєї енерґії справами, які повинні бути для них другорядними, а саме справами кредитовими. Колиб ці справи були навіть найкраще наладнані (добре наладнані вони є), то коли це наладнання діється коштом суттєвої акції централь, ті централі мусять бути від кредитових справ звільнені в своїм власнім інтересі. Справа власного промислу не має у нас відповідної опіки. Можности виробу і збуту деяких примітивних споживчих і сільсько-господарських артикулів не використано. Можна сумніватися, чи до кількох літ буде ця можність узагалі як слід використана. Не лише наше населення консумує, але кооперативи самі збувають уже таку скількість декотрих артикулів, що ми моглиб перебрати продукцію їх без найменшого страху перед недостачею збуту, у свої руки. Тимчасом запотребування цих нацятьох жидів, користуючись посецятьох жидів, користуючись посередництвом централь.

Виглядів на утворення нового кооперативного банку покищо нема. Кредитування споживчої і сільсько-господарської кооперації мусить перебрати на себе котрий-небудь уже істнуючий наш банк. Мається на увазі в першій мірі Земельний Банк. Зем. Банк мусів би бути притягнений до дійсної співпраці на полі кооперації, до співпраці з дотеперішніми централями: Центросоюзом і Народньою Торговлею. Перебираючи на себе кредитування кооператив, чи пак Н. С. К., Зем. Банк мав би можність зібрати відповідний акційний капітал, відповідні оборотові фонди. Одначе справу кредитування належалоб поставити так, щоб висота кредитових квот не перевищала квоти, на яку даний П. С. К. чи кооператива субскрибувала. Іншими словами: П. С. К. мав би покористуватися своїми уділами у формі ротаційного кредиту. Субскрибована квота на акції Зем. Банку мусілаб бути вплачена на протязі двох чи трьох літ, постепенно. Якийсь відсоток з кредитових квот, прим. 3 прц. місячно, належало би вписувати на рахунок акцій. Дописана квота була би платна з хвилею дописання

До Зем. Банку належалоб також акредитування централь закордонним і більшим краєвим фірмам. Навязання відповідних звязків із заграничними доставцями, які булиб схильні перебрати на себе покривання запотребування на кольоніяльні й інші артикули, передаючи евентуально Ц. С. чи там Н. Т. ці товари в комісову продажу, вимагає відповідної поруки банків. Правда, Ц. С. і Н. Т. мають сьогодні марку дуже солідних, точних і певних фірм, одначе та певність буде ще більша, коли кредитові справи перебере на себе відповідний банк. Тимсамим кавційний капітал цього банку мусить бути відповідний, бо лише тоді акредитиви такого банку можна буде брати поважно під увагу. В інтересі Ц. С. і Н. Т., як і цілої нашої кооперації, лежалоб тоді, щоб Зем. Банк став не лише позірним, але й фактичним чинником, якого завданням булоб пособляти праці як кооперативної відбудови, так і її централь. Завданням централь було би причинитися, побіч П. С. К., до фінансового скріплення Зем. Банку (переливаючи частину своїх фондів до З. Б. у формі акцій, хочби в тій цілі, щоб побіч П. С. К. осягнути відповідний вплив на праці З. Б.). Для вирішування важніших кредитових справ належалоб утворити „Фінансову Раду“, в склад якоі входилиб відпоручники З. Б., Ц. С., Н. Т. і Ревіз. Союзу, евент. й інших фінансових установ, заінтересованих у співпраці.

До Ц. С. і Н. Т., після вилучення кредитових справ, належалаб виключно технічна обслуга П. С. К. Ця обслуга мусілаб станути на такому рівні, як цього вимагає повага нашої кооперації і потреба хвилі. Ці централі мусять стати не лише взірцевим апаратом у своїому нутрі, але й назовні. До того обслуга кооперативних гуртівень мусить бути вповні вистарчаюча, не може також збільшуватися ланцюх посередників — навязуючи взаємини з першим джерелом (як і слід централям, обслугуючим понад тисячку кооператив!), слід поволи усувати їх. Це є дійсне завдання цих централь і коли вони зуміють вивязатися з нього як слід, то зникнуть раз на все ріжні орґанізаційні відхили кооперативних гуртівень, а за тим і кооператив.

Як бачимо, орґанізаційна дисципліна долів у великій мірі залежить від праць гори. Для скріплення орґанізаційної дисципліни всі кредити Зем. Банку в П. С. К. моглиб бути ужиті виключно лише на закупно через централі. Зрештою централі, маючи запевнене таке велике джерело збуту, мусять своєю політикою цін ділати все обєднюючо, будуючо.

Кооператор.

Поможім здвигнути дім-захист для українських письменників і журналістів у Ямній. Засвідчім ділом зрозуміння важкої культурної праці і виявім свою вдячність українським робітникам пера!

Жертви слати на адресу: Львів, Підвалє 7, Земельний Банк Гіпотечний, книжечка ч. 1141.

З побуту на Радянській Україні.

III.

Засідання історичної секції. — Праця „Наукового Товариства ім. Шевченка". — Прогулька.

При кінці обіду повідомляє мене акад. Грушевський, що в год. 6. вечером відбудеться засідання історичної секції, на котрім співробітники Академії будуть подавати звіти з бібліографії за рік 1926 та що мені прийдеться також говорити про культурну працю в Науковому Товаристві ім. Шевченка. Не смію відмовити, а прошу тільки, щоби я міг забрати слово на останньому місці.

З дому акад. Грушевського їдемо просто на засідання до салі Антоновича в домі при вул. Короленка ч. 54., яка містить около 150 осіб. Приходимо на місце. Саля битком повна. Богато людей стоїть, бо бракло крісел. Київська Громада визначається тим, що пильно стежить за доповідями учених, оголошеними по часописах, або просто на дверях Академії. Це вже друге з черги засідання. Цим разом подають учені звіти із праці в р. 1926 на полі технічних, математичних і природописних наук. Розвивається дискусія, йдуть запитання, на які прелеґенти відповідають. В год. 8-ій прийшла черга на мене. Прошу вибачення, коли мій звіт не буде повний, бо не маю книжок під рукою, а говорю на основі нотаток, списаних вже на самім засіданні. Від чотирох літ звязала мене доля тісніше з усіма трьома науковими секціями в Товаристві ім. Шевченка. Науковою працею всіх членів Товариства цікавлюся і подивляю тих людей, що при тяжкій двайцятькількагодинній роботі по гімназіях, в погоні за хлібом, вони найдуть ще час на культурну роботу, на наукові студії з найближчої для їх душі области. У кожного з них бажання, вспровсвіритися науці, котра окрім вдоволення, не дасть їм ніякої користи.

Починаю говорити про дійсних членів фільольоґічної секції та про їх дослідів, переходжу до істориків, а вкінці до праці математиків, природників і лікарів. Здається мені, що не поминув я нікого ані зпоміж галицьких культурних робітників, ані зпоміж Придніпрянців, що опинилися серед нас, чи на Чехо-Словаччині і працюють разом з нами в Товаристві. Від наших сеніорів Горбачевського і Стоцького, аж до наймолодших, для кожного найшов я щиру, теплу, обєктивну оцінку. Коли ж я почав говорити про наших природників, математиків і лікарів, станув мені перед очима ювилей д-ра Волод. Левицького, сердечного товариша у Виділі, згадав я про його промову, про доповідь проф. Зарицького „Математика і поезія", а сам, що в ґімназії ненавидів математику, захопився нею, говорив про її значіння, про її поезію та, як бачив по заінтересованню слухачів, захопив нею усіх, що прислухувалися моїй доповіди. Звернув я також увагу на щасливу руку проф. Юрка Полянського, що де тільки появиться, добуде із землі щоку людини з перед сотки тисяч літ, чи кости мамута, чи палеоліт. Окрему згадку присвятив я дослідам д-ра Ол. Тисовського на полі біольоґії.

Закінчив я мою доповідь згадкою, що основання Наук. Тов. ім. Шевченка в р. 1873. завдячуємо спільній праці галицьких робітників пера і Придніпрянців, дарам Єлисавети Милорадовички з Полтавщини, Івана Жученка і Дмитра Пильчикова; що перетворення Товариства на наукове в р. 1893 було ділом рук Кониського, Антоновича і Ол. Барвінського; що велику культурну будівлю в Товаристві перевів Мих. Грушевський, який до наукової праці згуртував робітників з усіх українських земель; що війна і бистрий розвиток Академії в Київі, відтягнули від Наук. Тов-а ім. Шевченка наукові сили, одначе ці звязки не перериваються, бо у пятидесятиліття Наук. Товариства у ювилейних Збірниках Товариства були заступлені учені усіх українських земель. Ці культурні, духові звязки не повинні перериватися також в будуччині і коли галицькі робітники пера беруть тепер живу участь в київських виданнях, обовязком Придніпрянців не забувати на інституцію, здвигнену у Львові спільною працею письменників з Галичини і Великої України.

Публика вислухала моєї, майже одногодинної промови із зацікавленням та нагородила мене незаслужено просто оваційними оплесками. Були це оплески не для мене, але для галицької землі...

Найближчого дня о год. 8. ранком був у мене кореспондент харківського „Комуніста", який жалувався, що не знав про мою доповідь, і просив, щоби йому передати її в головнім начерку. Кореспондент стенографував мої слова майже пів години. Нема сумніву, що стаття була друкована, хоча я її не бачив.

В неділю, дня 22. травня відбули ми прегарну прогульку Дніпром на моторовім човні. Брали в ній участь окрім мене акад. Грушевський з донькою, п. Савченки, п. Жуківська і проф. Шарлемань з дружиною. Зразу не поталанило нам. Бензина, змішана з водою, занечистила резервуар і мотор не хотів функціонувати. Майже дві години перебули ми в пристані на сонці і чекали на очищення резервуара. Коли ж ця робота виявилася безнадійною, взято нове моторове човно і ним вибралися ми в дорогу. Доїздимо до ланцюхового моста, який в р. 1920 знищили польські війська та його відбудувала радянська влада коштом міліона і двісті тисяч карбованців (600 тисяч долярів) і трубою даємо знати сторожі моста про наш переїзд. Так само їдемо попід два мости і приглядаємося чудовій панорамі Лаври і тих гір, на яких побудована часть Київа. Розкіш, велика розкіш для ока і серця і душі!

Їдемо майже дві години до місцевости Заспа, де є державна стація для плекання риби. Як відомо, Дніпро не бува ніколи сильно зариблений, а в часі війни та голодових років рибу виловлено. Тому рішився уряд берегти її перед дальшим винищуванням. Стації приділено около 600 десятин води і ліса. Її директором став саме проф. Шарлемань. Стація — стацією, а люди — людьми! Саме лежать перед домом на острівци сіти, які відібрано шкідникам. Йдуть жарти в часі нашої їзди по Дніпрі, дотепкуємо серед обильного снідання, про яке подбали пані, навізши провіянтів на двічі стільки осіб, як нас було. Пємо чай із величезного самовара, приладженого на стації, а потім сідаємо знову на моторове човно та їдемо на озеро Кончу, де впиваємося чаром розкішної, чудової природи, не використаної досі ніким для прегарних прогульок, для побудови домів випочинку для тих людей, що його дійсно потребують. Та пождім, прийде й на те час!

В годині четвертій їдемо з поворотом, бо треба буде плисти против води щонайменше чотири години, а вдобавку по заході сонця не вільно вертати попід мости. Та мотор відмовляє зразу послуху. Пересідаємо на велике стрічне моторове судно, а коли наш мотор затарахкотів, вертаємо до нашого човна і ним їдемо до Київа. Акад. Грушевський хвилюється, бо на годину восьму заповіджене засідання одної із комісій, на котрій має читати свою працю чоловік, що нарочно приїде до Київа. Хоча човно не мало по дорозі ніякої пригоди, ми добилися до Київа щойно по годині девятій. Солідарні члени комісії вичікували свого провідника. Засідання покінчилося перед північчю.

Акад. Грушевський від ранньої весни перебуває в Китаєві над Дніпром, віддаленім на сім кільометрів від золотоверхого Київа. Їде туди пішки кожного понеділка ранком і вертається в четвер і в неділю ранком на засідання, які тривають від полудня до години четвертої та вечерами. „Люблю, каже, як мені Дніпро обвіє голову". У найпятім літнім помешканні, значно вигіднішім, як у Київі, працює великий учений здалека від світового гамору. Тут принайменше має де розкласти книжки. Цим разом заповідає поворот з Китаєва на вівторок дня 24 травня пополудні, бо в тій годині буде мати д-р Свєнціцький в комісії Західньої України виклад про галицьке малярство 15—17 віку. Прелеґент ілюструє свою двогодинну доповідь численними фотоґрафічними знимками. Добірна публика дякує одному із найкращих знавців церковного малярства сердечними оплесками.

(Далі буде.) **Кирило Студинський.**

Виборчі висліди.

ГРИМАЛІВ.

У *Грималові* вибрано до громадської ради 16 українців, 16 жидів, 16 поляків. З українців вибрані радними: судя Теодор Лісікевич, слюсар Антін Свідер, Микола Хрупович старий, Василь Буський, Іван Жуковський, Іван Кменник, Іван Коник, Теодор Білосвірка, Дмитро Кльовак, Петро Тарасовський, нотар. канд. Михайло Коцюбка, директор торг. кооп. Михайло Філь, дир. торг. кооп. Микола Хруповий молодш., муляр Іван Вуката, швець Остап Форостій, господар Олекса Борейко.

ПІДГАЙЦІ.

Вибрано 8 українців, 29 жидів і 11 поляків.

НИЖАНКОВИЧІ.

В *Нижанковичах*, перемиського повіту, вийшло 12 українців, 8 жидів і 12 поляків. Тут надто великодушним показав себе адвокат д-р Білинський, який допустив до того, що поляки дістали два мандати більше, ніж це їм належалося.

ЯРОСЛАВ.

У IV. колі вийшло двох українців, у III. колі чотирьох. Жиди мають у раді 16 місць, поляки ріжних угрупувань 26 місць.

СНЯТИНЩИНА.

1) *Орелець*: 32 українців. 2) *Підвисока* 32 українців. Радні свідомі націоналісти. 3) *Потічок*: 25 українців, 7 поляків. Українці свідомі націоналісти. 4) *Рожнів*: 28 українців, 2 поляків. Між українцями 26 націоналістів, 4 сельроби і 4 хліборобів.

К. АНИЩЕНКО. 12

МИРОНОСНИЦІ.

(Продовження.)

Раптом над самісіньким ухом у мироносниць почувся подих злого духа...

— Одарка Іванкова — московка, запамятай, ги-и-и...

Долинянські парубки йшли на зміну до заводу; побачили хресний хід — зупинились і почали тюкати та матюкати. Данило Карнавка підняв угору червоного прапора... Долинянці замовкли, роздивляючись.

— Тю! дивись: ці дурні цілі ворота титирять! Мироносниці!.. А та он не молодичка, а писанка...

— Одарка Іванкова — московка, запамятай, ги-и-и...

— А що то за відьми?

— То Петрова мати... Отого чорнявого — в костопальні за старосту... — А то Денисова жінка. Того, що на Голубовому шпилі обсмалили, як свиню, ги-ги-ги!

— Значиться, староста наш в комуністах, а мати його в мироносницях! Тю-у!.. А оту смугляву я давно знаю — Олекси Туманського приблуда... Ка-хи! Тю!

— Мені, товариші, більше за все до серця припав піп. Подивіться: наче облізлий кіт... Хрест побий! Давай розженем. Тю! Ка-хи!

Мироносиці ще нижче схилили голови — вони проходили гефсиманську стежку, де нечистий дух ману пускає... Може й пострадати сподобить Господь...

Данило Карнавка грізно махав прапором; Яким з Сергієм передавали декому хрести і, хитнувши головою до тенорів та басів, вже були готові кулаками розмовляти з долинянами. Пилип Калитка, Тишко, Грицай, за ними вся громада стали напоготові, щоб ударити на ворогів ззаду од вітряка.

Але тут із бабячого гурту остервеніло вихопилась чорнява Пріська Писаренкова. Крикнула долинянам:

— Гей, ви, босяки! Сюди подивіться!

Враз повернулась спиною до парубків, нагнулась і закотила спідницю з сорочкою... Білий зад блиснув на сонці... Одночасно, баби й молодиці і мала дітвора погрожуюче вигукнули вороже й призирливо:

— Жидівські попихачі! Стерво заводське!...

Шалений регіт, тюкання та лайка кружнули в повітрі... А піп затяг „Христос..." — півча підхопила: дзвінкі дівочі голоси вкрили всі звуки...

Хресний хід пішов своєю дорогою.

Навкруги гули дзвони, жайворонки виспівували над полями й хвилями котилися жита...

IX.

Вівдя й Ониська обсапували картоплю... Сонце весело поглядало на старих жінок: одній воно ласкало вже підживишу рану, а у другої ще дужче білило чорний волос. Зелена сила весни була в найменшій бурянинці, що конала підрізана сапою, і в блакитно-темному небі, повному ранньої спеки... Але не веселі були працьовниці.

Мовчки обсапували картоплю... Від греблі підійшла Одарка. Привіталась. Баба Вівдя розіслала мішок — попрохала сідати.

— Як тобі? — спитала байдуже.

— Та наче полегшало. Як вас Бог милує? Принесла вам свіженьких пиріжечків... Мати спекли.

Вівдя й Ониська сіли до молодиці, взяли по пиріжку — не перехрестившись, почали їсти...

Одарка здивовано поглянула на бабів: правда, Ониська з горя могла забути перехреститись, а от найстарша мироносиця... Молодиця насторожено-стурбовано поглянула на бабу Вівдю: спокійне тихе обличчя, з ясними чорними очима, було скорботне... А від того, що сонце так щиро сяяло над світом і так сонячно-зелено було на городах, в садках — де тільки око бачило, — від того ще сумнішими здавались обличчя старших мироносиць.

— Що-то з вами? З лиця змінились...

— Може-б, на час не обсапувати картоплю...

Поперек ломить. Одарка недовірливо спитала:

— Може гидуєте наші пиріжки їсти? Мати їх учиняли й пекли... я в ці справи й сама не вхожу...

— Ні, дочко, так щось на серці пече. Таке зі мною скоїлось, що я не знаю, з чого почати, що сказати...

Ониська хмуро промовила:

— Кажи. А то мовчить, наче закаялась...

— Хай буде по вашому. Вкупі спасались — вкупі й пожуримось... Ото розійшлись ви, зосталась я сама в бабинці.

Сиджу та й жду — чи паламар прийде, а може піп — замкнути церкву. Та ще й думка була: остатнє благословення взяти...

Вже й сонечко зайшло, сутеніє в садку коло церкви. Я — голодна, аж шкура болить, та й натомилася за день: плече намуляла, ноги — хоч одрубай...

Нарешті чую: прийшли обидва. Ще у воріт піп до паламаря гукає.

— Діду, зачиняй кошару.

Як кипятком обшпарило мене це слово. Піп а на святу церкву таке слово сказав. Не встигла я розміркувати, як входить він до бабинця. До мене „Чого тобі?" Похитується, пахнуло сливянкою.

— Будь ти проклятий і з своєю кошарою і всіма святими, і тим світом.,

5) *Русів*: 30 українців, один поляк віриест (10 радикалів). 6) *Рудники*: 25 українців, 5 поляків, 2 жидів. Між українцями 10 націоналістів, 4 сельробів, 1 безпартійний. 7) *Снятин*: 16 українців, 16 поляків, 16 жидів. Між українцями 12 націоналістів і 4 радикали. До ради увійшло 2 священиків і 2 світських українців інтелігентів. 8) *Стецева*: 39 українців, 4 поляків, 5 жидів. 9) *Трійця*: 23 українців, 2 поляків, 8 жидів. 10) *Устє*: 42 українців. 11) *Красноставці*: 28 українців, 2 поляків і 2 жидів. Між українцями: 17 націоналістів і 11 сторонників Вахнюка. 12) *Альбінівка*: 21 українців, 3 поляків. Українці свідомі — переважно безпартійні. 13) *Белелуя*: 31 українців, 1 жид. 14) *Волчківці*: 46 українців, 2 поляків. Українці самі націоналісти. 15) *Будилів*: 32 українців. Українці в більшости сельроби. 16) *Вадинів*: Вибори не закінчені; в 4-тому колі самі сельроби. 17) *Джурів*: 38 українців, 2 поляків. Українці в більшости націоналісти. 18) *Завале*: 30 українців, 1 поляк, 1 жид. Українці в половині малосвідомі. 19) *Задубрівці*: 31 українців, 1 поляк. Українці націоналісти середньої свідомости. 20) *Залуче*: 28 українців, 17 поляків, 3 жидів. Між українцями 14 свідомих націоналістів. 3 хлібоїдів і 3 сельробів. 21) *Карлів*: 38 українців, 1 поляк, 1 жид. Українці: 14 націоналістів, 15 радикалів, 3 сельробів. 22) *Княже*: 33 українців, 3 поляків, 4 жидів. Українці мало свідомі, почасти хлібоїди. 23) *Кулачин*: 22 українців, 1 поляк, 1 жид. 24) *Любківці*: 23 українців, 1 поляк. 25) *Микулинці*: 27 українців, 5 поляків, 8 жидів. Українці націоналісти. 26) *Тулуків*: 25 українців, 1 поляк, 5 жидів, 1 німець. Українці свідомі націоналісти. 27) *Тростянець*: 31 українців, 1 жид. Українці свідомі націоналісти.

Виборчі надужиття.

ЛЬВІВЩИНА.

В *Кривизові*, львівського повіту, ізза разячих зловживань вибори випали для українців зле, хоч вони є в переважаючій більшости. Четверте коло (4 радних) здобули українці. В III-ім колі через страшні махінації, як вписання мазурів-кольоністів із сусідного села Цеперова на лісту, голосування на якісь повновласти людей, які вже роками перебувають в Америці, голосування малолітніх поляків, витягання карток з урни і т. п. вийшли самі поляки, таксамо в II-ім колі і в I. У виборчій комісії за протоколянта був поляк Бек, що не був ані членом виборчої комісії, ані не мав права вибирання. Він також обчислював голоси і своїми руками сортував виборчі картки при обчислюванню. Наказний війт голосував безправно за громаду і т. п. Внесено протест.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8·91—8·91·50, канадійський долар 8·88—8·89, чеська корона 0.26·50—0.27·00, австрійський шілінг 1.25·—1·26·00, румунська лея 0.05·50—0.06·00 французький франк 0.34·75—0.35·25, швайцарський франк 1.71·50—1.72·—, фунт штерл. 43·30—43·70.

Плюнула й вийшла з бабинця. Іду додому — і такий мене плач охопив, сказати не можу... Прийшла до хати, як свиня з ковбані.

Петро сидить за столом, розглядає якусь книжку. Запитує:

— Одговілись мамо? Сідайте до чаю.

Бляшаненький самоварчик кипить — фукає під стелю, парою обходить богів... В хаті рожеві сутінки. Я рада, бо обличчя моє горить, як набите. Потроху піднімаю погляд на Петра: чи не довідався часом, як мати відговілась? Ні: налив чаю, підсунув печеню...

— Що це з вами? І добривечір мені не сказали!

— Вибачай, козаче, стомилась я...

— Мені в заводі розказували, як ви трудились з мироносною іконою... як долиняни хотіли розігнати ваш хресний хід. Та побоялись — кажуть, — комуністів... А я оце іду з заводу — побачив з роздолу тополі коло школи, наші зелені шпилі, церкву посеред оселі — сумом і тугою потягло мене за серце... І поспішав чогось до дому. Боявся, не трапилось би чого. У нас такий звичай: як перепються після водосвятія, неодмінно щось скоїться... Вже на заводі чутка прийшла: Хома артоса вкрав...

(Докінчення буде.)

На самооборону.

На спеціяльний фонд Українського Національно-Демократичного Обєднання, призначений на переведення громадських виборів, зложили далі отсі громадяни:

42. Д-р Роман Слюзар, Микулинці — 20 ам. дол.
43. Нотар Михайло Коцюбка, Грималів — 50 зол.
44. Д-р Володимир Бемко, Бережани — 25 зол. (I. рата).
45. о. Домет Садовський, Львів — 2 амер. долярн.
46. І. Г—к, Львів — 5 ам. дол.
47. Д-р Евген Бурачинський, Львів — 5 ам. дол.
48. Радн. Карло Шипайло, Печеніжин — 55 зол.
49. о. кан. Ол. Ковальський, Львів — 2 ам. дол.
50. о. кан. Вас. Томович, Львів — 5 ам. д.
51. інж. Василь Дувало, Львів — 2 ам. д.
52. нотар Степан Левицький, Підгайці — 50 зол.
53. д-р Ярослав Олесницький. Золочів — 5 ам. дол.
54. д-р Іван Блажкевич, Дрогобич — 150 золотих.
55. д-р Мик. Бих, Копичинці — 45 зол.
55. д-р Вол. Ільницький, Дрогобич — 10 ам. дол. (I. рата).
57. о. Евген Цегельський, Янів к. Тереб. 44·50 зол.
58. о. Онуфрій Чубатий, Доброводи — 10 золотих.

(Далі буде).

НОВИНКИ.

— **Каса хорих і українська мова.** Щомісяця одержують наші установи і приватні особи від Каси хорих богато виказів платностей нераз за кількадесять осіб, а всі вони виготовлені в польській мові. Звертаємо увагу усім нашим установам і громадянам, що Каса хорих обовязана виставляти для українців усі виказн і папери по українськи, але треба цього домагатися. Досі на це якось не звертали в нас уваги, а крайня пора це зробити. Великі тисячі платять туди українці і українська переписка їм належиться.

— **З Укр. Наук. Інституту в Берліні.** Повідомляють нас про відчит інж. М. Базилевського дн. 22-го ц. м. п. з. „Спроба характеристики столипінської земельної реформи".

— **Де є Вербицький?** Дня 2. липня 1927. р. вивезли з львівської вязниці при окружнім суді на вул. Баторія студ. філ. Михайла Вербицького, який просидів там 9 місяців. Він обвинувачений у цілій низці злочинів, яких зміст і обсяг покищо невідомий, бо є предметом довгомісячного слідства. Від хвилини, коли його вивезли із Львова, всі заходи його родини та суд. оборонців, щоби дізнатись де він — надаремні. Скарга внесена в цій справі до палати радних — відкинена, а Апеляційний Суд ще не дав відповіди. Голова Карного Суду заявив ще минулого тижня, що Вербицький є вже в дорозі до Львова, але покищо нікому не вдалось розвідати, де він справді. Рішення палати радних каже, що місце вивезення Вербицького є — тайною слідства.

— **За маєтки в Богородчанщині.** У Кракові почнеться небавком цікавий процес за права до міліонового маєтку в Богородчанщині. Кандидатами до нього є спадкоємці німецьких графів Стадіонів, яких безпосередні нащадки вимерли в 1908 р. Віденський суд признав у свій час право до спадщини графській родині Куденгове, яка довела генеальоґією своє споріднення. Тепер її суперником виступає гр. Рищевський, бувший польський офіцир.

— **За вбивство в поліційних арештах.** Вчора видав львівський суд засуд у справі вбивства бл. п. Венклера, замученого поліційними ключниками у вязниці. Перший Качор дістав 10 міс. за важке нарушення тіла, другий Ковальковський за те саме 4 місяці.

— **Коли лікар є міністром...** Мін. внутр. спрів Складковський, який, як може не всі знають, є з професії лікарем, дозволив своїм урядовцям у міністерстві не тільки працювати без піджака підчас спеки, але навіть так зголошуватись до нього. В Америці та Англії по бюрах працюють у літі вже не від нині в самих сорочках.

— **Перевезення домовини поета.** Польська преса подає дуже розбіжні інформації про кошти перевезення тлінних останків Словацького з Парижа до Кракова. Вони сильно перевищають суму 100.000 зол., призначену Радою міністрів Деякі часописи кажуть, що доходять аж до суми 7 міліонів зол.

— **У роковини смерти апостола сіонізму.** У день, коли жидівська преса присвятила звичайну щорічну згадку в день 23. їх роковин смерти Теодора Герцля, майже одночасно прийшли нові телеграми про повторений землетрус в Палестині. По інформаціям жидівської преси є там до цього часу 500 трупів, 3000 ранених, 600 знищених домів. Нема найменшого сумніву, що така катастрофа матиме величезний вплив на настрої жидівської маси і зменчить еміґрацію до Палестини. Хоча яким непевним є грунт, на якому доводиться жити жидівським „блукаючим голяндцям" серед чужинців, а проте він таки тривкіший від забутої батьківщини, якої земля виявляє тривожний неспокій. Ще один землетрус і вся ідея сіонізму може захитатись. Треба буде нового Герцля, який натхне своїх земляків до мандрівки в іншу країну. Що поможе опіка такої могутньої держави як Англія в країні, де земля проглитає мешканців?

— **Катастрофи.** На чехословацько-німецькім кордоні Моравії останніми днями шаліла буря, яка знищила засіви, дороги і села. У Персії повторився землетрус, який спричинив великі втрати в людях і майні. У Ризі згоріла фабрика пороху разом з будинками, де були склади машин. У півн.-східних стейтах Америки гуляв борвій. У „стейті" Канзас 8 убитих і 100 ранених. Ісляндський вулькан Ватнайокуль вибух з великою силою. Ріка Янгтце виступила з берегів і затопила часть провінції Анхвей. Згинуло з 1000 людей.

— **Злочинець закоханий у вязниці.** Якийсь Качмарек, що просидів 15 літ у вязниці Тунес, біля Каліша, за вбивство своєї жінки, відсидівши свою кару не хоче покинути вязниці. Чому? Бо в вязниці він доробився маленького майна як „фабрикант" діточих забавок і лякається, що в добі безробіття не найде ніде такої доброї та тихої праці разом з безплатним комірним і харчем. Управитель вязниці в клопоті і питається влади, що зробити з таким аматором арештів. Справді нелегка справа. Адже коли Качмарка проженуть, він готов ще раз оженитись і ще раз убити свою жінку, щоби вернутись до своєї улюбленої арештантської келії.

— **Воздушні королі.** Англійський летун Кортней, що мав вилетіти до Ню-Йорку, жде кращої погоди. Паризький летун Кост передумав і взагалі не хоче трібувати лету над Атлантиком. Відомий еспанський летун Льоріга підчас проб на т. зв. авіонетці забився.

— **З людського звіринця.** Берлінська поліція не в силі схопити якогось злочинця, що їздить наколесницею і ножем убиває молоді дівчата. Про вигляд цього

Смерть короля Фердинанда.

Букарешт, 20. липня 1927.

Сьогодні в ночі помер румунський король Фердинанд. Регенційна рада розпочала свою діяльність. Біля його постелі була королева Марія, королева югославянська, бувший грецький король з жінкою, наслідник престолу пятилітній кн. Михайло, кн. Микола і княжна Ілеана. Король Фердинанд був до останньої хвилі притомний і помер без болів, проживши 62 роки.

Зараз по смерти Фердинанда відбулося засідання Національного Зібрання, на якому регенційна рада в особах кн. Миколи, патріярха Крістеа і першого президента апеляційного суду Бузлуґана зложила присягу в присутности короля Михайла, королевої Марії, кн. мами Олени і митрополита Імена. Сьогодні зложить присягу на вірність королеві армія. Похорони відбудуться правдоподібно в суботу. Вся преса появилася в жалібних рамках. Місто прибрало жалобу. В краю і столиці повний спокій.

По віденських подіях.

Відень, 20. липня 1927

Похорони жертв революційних заворушень відбулися спокійно. Похоронні торжества розпочалися в год. 14. на центральному цвинтарі. В цій годині заряджено 15-мінутову перерву в праці у всіх фабриках і установах. Тільки трамваї і залізниці не переривали руху, а в телефонічній централі перервано працю лиш на 5 хвиль. На великій площі перед цвинтарем на підвисшенні 57 домовин. Решти вбитих не можна було поховати, бо судова обдукція їх тіл ще не скінчена. Участників похоронів ледви кілька тисяч душ. Їх число обмежено до репрезентантів влади, родин погибших і делегатів робітничих організацій. Порядок був зразковий. Поліції якби не було. Службу безпеченства робила громадська сторожа.

Перший промовляв у заступстві посадника Зайца радний Шпайзер. Іменем соціялістів говорив пос. Еляенбоґен. З уваги на те, що між убитими є комуністи, допущено до голосу представника комуністичної партії, який виголосив чисто агітаційну промову. На закінчення промовив секретар II. інтернаціоналу д-р Фріц Адлер (убийник гр. Штірка), що приїхав спеціяльно із закордону. Він протестував рішуче, аби такий трагічний момент використовувати для агітації.

З погибших поховано на цвинтарі 36 осіб, а 21 спалено в крематорії, яка лежить напроти центрального цвинтаря. Кажуть, що число погибших зросло до 100 осіб, таким чином поховано досі малощо більше, як половину. Всіх ранених у віденських подіях нараховують до 1000 душ.

Відень, 20. липня 1927.

Поліція веде енерґічну акцію проти комуністичної аґітації. Загалом арештовано до 300 комуністів і сконфісковано цілу масу підбурюючих відозв. Між арештованими є богато горожан СРСР. Арештування ведуться далі.

Бельґійсько - німецькі взаємини.

Берлін, 20. липня 1927.

Бельґійський уряд вручив німецькому послові Келлерові відповідь на другу німецьку ноту. В цій відповіди бельґійський уряд протестує проти закиду, начеби Бельґія відступила від льокарненської політики, а одночасно впевняє, що його інформації про німецьку „Райхсвер" є зовсім віродостойні. Нота і її тон викликали в Німеччині обурення.

Новий проект виборчої ординації.

Варшава, 20. липня 1927.

В канцеляріях міністерства внутрішніх справ приготовляється новий проект зміни виборчої ординації до сойму й сенату. „Праці" над цим проектом ведуться у великій тайні. Втаємничені кажуть, що якщо цей проект побачить світло дня, то душа п. Гломбінського дуже врадується...

Консерва приготовляється до виборів.

Лодзь, 20. липня 1927.

В найближчих днях відбудеться в Лодзі зїзд представників консервативного руху. На конференції мається обговорити участь консерватистів у виборах. Одночасно має бути обговорена справа видавання великого щоденника, якого завданням було би сконсолідувати консервативний рух у цілій Польщі.

Кінчиться на протестах.

Варшава, 20. липня 1927.

Тут відбулося пленарне засідання центрального комітету державних робітників, на якому ухвалено протест проти образливого трактування делеґації залізничних робітників міністром Ромоцьким. (Перед тижнем явилася у міністра залізниць Ромоцького делеґація залізничників, з послом Куриловичем на чолі. Делеґація предложила міністрові низку постулятів. Ромоцький обійшовся з делеґацією досить грубо. Делеґація відійшла від міністра сильно розчарована. Центральна управа залізничників ухвалила гострий протест проти такого поведення міністра. Заповідано навіть страйк залізничників у цілій Польщі. Справа ще не полагоджена. Страйку мабуть не буде).

го „модерного“ бандита передкало населення творить уже легенди.

— **Шахова Олімпіяда** почалась 15-го у Льондоні. У ній беруть визначні шахісти всього світа: англійці Аткінс, Етс, Мічель, голяндець Суве, мадяри Мароці, Штайнер, Вайда, чехослов. Реті, німці Марацн і Вагнер. Одначе найбільших мистців у списку не бачимо: ні Капабльянки, ні Ласкера, ні Альохіна, ні Немцовича, ні Боголюбова.

— **Уряд в обороні мистецтва.** Італійський мін. осв. Феделе відмовив підмогу комітетові, який має будувати памятник Петрарці, в Ареццо, родиннім місті поета. Він заявив, що уряд навіть не дозволить поставити там памятник такий поганий, який ще й опоганить гарну стару площу.

— **Архикнязь фільмовим актором.** З князів і архикнязів Габсбургів і Романових, розсіяних по світі, чимало є шоферами, купцями, посередниками, підприємцями. Архикн. Леопольд син Леопольда Сальватора дістав ще „сучаснішу“ посаду: в Льос Анджельос грає у воєнних фільмах офіцирів. Директором цього підприємства „Універсаль Студіо“ є віденський артист Штрогайм, бувш. австр. офіцир.

— **Поїзд ловить злодія.** Так у країні, де лютувала кількаденна революція, в Австрії, деякі сторінки життя надихані ідилічним настроєм. Послухайте, що трапилось цими днями в льокальнім поїзді лінії Грац-Віс. Молода господиня Мучія, запримітила нараз, що з вагону щез її кошик. Счинила крик. Пасажири бачили як кільканайцять хвилин тому вискочив з поїзду якийсь добродій з її кошиком. Почули про це кондуктори, а від них машиніст. Не надумуючись: льокомотива вернулась назад з поїздом і всіма пасажирами за злодієм. Усі зупинились перед залізничою будкою і розпитували, чи не бачив хто злодія. Бачили. Кондуктори та подорожні кинулись з поїзду в ліс, куди втік злодій. І зловили його разом з кошиком, посадили на поїзд і відставили власноручно на поліцію. В Австрії, у країні, що хотіла заводити комунізм, залізничники є тої думки, що приватна власність важніша річ як залізничий поділ їзди!

— **Ріжні рекорди.** У Парижі заручилась найстарша донька пок. радянського амбасадора Красіна з князем Рошфуко, членом одного із найстарших аристократичних родів Франції. Видко, що діти представників комунізму не нехтують титулом вікової буржуазії, а князі міліонами комуністів. Донька Красіна одержала в спадщині 60 міл. зол. — В Англії заснувався ще один дивоглядний клюб людей звязаних ниткою спільної симпатії. Клюб непризнаних драматописців. Членом клюбу може стати кожний драм. автор, який докаже, що його песи відкинули театри, або висвистала публика. Почесними членами стануть ті, які своєю пєсою викликали між глядачами таке обурення, що публика домагалась звороту грошей за білети. Ось товариство, яке мало би в нас деякі вигляди на розвиток! — У Льондоні вродилась дитина, що важить усього 622 грамів. Кажуть, що такої малої дитини там ще не видали.

— **Світова всячина.** Заст. президента вільної ірляндської держави на місці вбитого О. Гіджінса призначений міністр оборони Бліс. — Провідник червоної фльоти Уклевіч виголосив в Ленінграді промову про найблизшу морську війну з Англією. — У Ніцці (Франція) кинув хтось перед америк. консулят бомбу. — У Данціґу почався протиалькогольний конґрес. — Уперше від 1919 р. віхали в Данціґську пристань два воєнні кораблі. — Форд рішив поставити свою кандидатуру на президента Спол. Держав. — У Льондоні положили вугольний камінь під нову святиню англ. масонства; вона коштуватиме 125 міл. фр. матиме башту на 56 м. висоти і помістить 3000 осіб. — Румун. король Фердинанд знов занедужав, утративши за час недуги 34 кільо! — Кемаль Паша приїхав лічитись до Карльсбаду. — У славній віллі „Ахілейон“ на Корфу, бувш. власностю Вільгельма, англьо-грецькі фінансісти побудують величне касино гри, на зразок Монте Карльо, з чудовим готелем і дадуть з нього 4 прц. доходу мешканцям. — У Царськім Селі в палаті Кочубея відкрили дім ветеранів революції. — Радянський уряд приготовляє фільму виправи Наполеона до Москви; режісером буде славний фільмовий паризький реж. Абель Ганс.

— **„Свобода“** ч. 20 вийшла з таким змістом: Люнатична кертичня. (Про руїнників-сельробів у нашій історії). — Серед комуністів. Непорозуміння між КП(б)У і КПЗУ). — Терором і насильством. — Новий поділ Чехословаччини. — Виборчі висліди. — Виборчі надужиття. — Виборчий рух. — Дописи з краю. — Що чувати в світі? — На допомогу студентам. — Нагінка. — Новинки. — Посмертні згадки. — Нові видання. — Оголошення. — Чвертьрічна передплата „Свободи“: 2·20 зол. Замовляти на адресу: Львів, Ринок 10. II. пов.

— **З кіна** У кіні „Палас“ що дня в г. 10.45 тільки один сеанс природничої фільми „Як родиться чоловік“, тільки для дорослих. Передтим програма як звичайно: драма в 10 діях „Мачуха“ і комедія „Шлюб серед снігу“.

Дописи.

ТЕРНОПІЛЬ. *(Громадські вибори і виборча робота серед українців).* Вибори в місті Тернополі відбувалися під знаком виборчого компромісу трьох національностей, при чім по польській стороні наступлені були всі польські угрупування, по жидівській сіоністи, частина ортодоксів і деякі інші дрібні групи з вилученням асимілянтів. Одним фронтом ішли також українські національні угрупування; інтернаціональні виступали з такими групами польськими і жидівськими, як робітничий бльок. Виборчу акцію по українській стороні вів вибраний на зборах виборців комітет з 25 людей. Хоч до виборів ділив його місяць часу, енергічної діяльности він не розвинув, не вспів розбудити заінтересування між масами мабуть тому, що і в Тернополі була компромісова атмосфера. І дійсно по кількох конференціях з польською і жидівською стороною прийшло до заключення виборчого пакту, на основі якого українці мали дістати 10 мандатів (4 в 4-ому колі, 5 в 3-ому, 1 в 1-ому). Поляки і жиди по 19. На засіданні українського виборчого комітету для вибору кандидатів рішено, що з 10 мандатів треба 1 відступити жіноцтву, 4 інтелігенції, а 5 розділили між рільників, ремісників і робітників. Відповідно до того запропоновано список радних, який мали затвердити збори виборців 7. липня. І тут починається робота, яка чорною плямою впала на українську виборчу акцію Амбітні люде, що на комітетові перепали або боялися, що не дістануть апробати зборів, постягали на збори, хоч вони були за запрошеннями, масу всяких невиборців або виборців, що були стовпами інтернаціонального комітету і при допомозі пяного вереску і терору намагалися переперти свої кандидатури. Бурливі наради тревали 5 годин і в результаті їх була перешварцована змінена ліста, при чому ніякого мандату не забезпечено жінкам. Цікаве при тім, що за тим найзавзятіше небивалися амбітні провідниці тієї групи жінок, яка свого часу довела до розколу в „Союзі Українок“ і свої спори кінчила аж у державнім суді, які все і всюди виступали за повноправністю жінок — очевидно, так довго, доки самі сподівалися їх заступати. Колиж зміркували, що загал жіноцтва стоїть за ким іншим, то й мандатові для жіноцтва були противні. На знак протесту проти способу переведення зборів кількох членів зголосило свою резиґнацію з комітету, а жіноцтво, зібравшися на нараді слідуючого дня, вислало до екзекутиви комітету делеґацію з категоричним домаганням поставлення між кандидатами 4-ого кола одної жінки, погрожуючи на випадок відмови відсуненням жіноцтва від виборчої акції. Не бажаючи доводити до розколу в громадянстві, екзекутива комітету, користаючи з того, що один з поставлених кандидатів, п. Качмарчук, заявив офіціяльно 3 членам екзекутиви, що з кандидатури резиґнує, поставила одноголосно кандидатку п. Конрадову, затверджену передше повним комітетом. Український список кандидатів подано до відома бльоковій екзекутиві і видруковано офіціяльний список кандидатів. Як про це довідалися жінки з противної групи (їх усього 4 чи 5), давай ціле місто перевертати, щоби до цього не допустити. Втягаючи в свою акцію всяких людей, що в громадськім житті ніякої участи не беруть, наклонили п. Качмарчука резиґнацію взяти назад і свою кандидатуру піддержувати так, що при виборах 10. ц. м. було дві лісти, одна офіціяльна з п. Конрадовою, друга з п. Качмарчуком. Пішла широка і завзята аґітація, особливо між жіноцтвом, за одною і другою лістою, та більшість голосів упала на лісту офіціяльну і в склад ради увійшла п. Конрадова. Та найсумніше у тім всім, що 2 члени президії, люди на поважних становищах, які хочуть, щоби з їх голосами рахувалися, а які 8. ц. м. одноголосно зміну лісти ухвалили, 10. не порозумівшися з іншими членами президії, на свою руку веліли комітетам польському і жидівському роздавати картки з п. Качмарчуком, заявляючи, що наша ліста змінена. Це було свідомою неправдою і мусіло викликати протест інших членів екзекутиви у жидів і поляків, що, очевидно, пошкодило дуже нашому престіжові в очах інших контрагентів. Це відбилося й на самім комітеті, бо зараз другого дня зголосив письменну, умотивовану резиґнацію один з членів екзекутиви, а на найблизшому засіданні зробили це інші члени комітету, який наслідком того здекомплетувався, бо лишилося в нім усього 6 членів. По виборах з 4-го кола анонімовий комітет ремісників опублікував заклик до п. Конрадової, щоби зреклася мандату, мовляв, тому, що резиґнація п. Качмарчука була спричинена підступним діланням проф. Бриковича. Деякі з членів комітету звернулися до екзекутиви з домаганням, щоби вона оголосила спростування цього неправдивого заміту на адресу проф. Бриковича, та на це дістали відповідь від о. Громницького в імені інших членів екзекутиви, що дійсно проф. Бриковичеві сталася кривда, але спростування подасться по виборах, очевидно тоді, як справа не буде актуальна. Характеристична тактика! — За тиждень мали бути вибори з 3-го кола. Загал виборців, обурений тим, що кандидатом на зборах 7-го липня проголошено будівничого А. Фалендиша, хоч він навіть на тих зборах не мав за собою більшости голосів, скликав на 12-го за запрошеннями збори виборців 3-го кола, щоби вони що до цеї кандидатури висказалися й евентуально зажадали справлення лісти кандидатів. Та тепер зайшло те, чого на тернопільськім ґрунті не бувало, а то, що у виборчу акцію введено новий чинник, а саме громил з палками. Коли запрошені виборці заповнили салю „Міщ. Братства“, втиснулися якимсь чином на салю бічними дверми запиті хуліґани, які підняли вереск і бійку та до нарад не допустили. Зараз явилася поліція і салю опорожнила. Та це саме було припечатанням кандидатури п. Фалендиша. Тепер відвернулися від нього чесні його прихильники. Відрухово завязався український міщанський комітет, що в опублікованій відозві закликав українських виборців, щоби для напятнування хуліґанських метод у громадськім житті голоси свої віддали на упрошеного ними кандидата, судового радника Віктора Цебровського. Не помогли відозви здискредитованого в очах громадянства виборчого комітету, а також і відозви Повітового Народнього Комітету за підписами пп. Барана, Постригача і Якимчука, не помогло взагалі ніщо. До ради увійшов п. Цебровський, зискуючи понад 400 голосів більше від п. Фалендиша. Українське громадянство дало доказ не кирині, як це сказано у відозві екзекутиви б. виборчого комітету, але здорового протесту проти вводження до громадського життя арґументу палки і пяного насильства. Досі вибрані радними з 4-го кола: д-р Баран, Ост. Постригач, Теод. Воловець, Ант. Конрадова, з 3-го кола: Іл. Брикович, Степан Кучерський, Ізидор Кордуба, Север. Грицина і Віктор Цебровський. З 1-го кола українським кандидатом є парох о. В. Громницький. Переведені вибори були між самими українцями горячіші, як звичайно, стиралися дві течії, а відрадні вони тим, що виказали перевагу елементу здорового, характерного над тим, що в громадських справах на першім пляні ставить приватні справи або особисті інтереси. Бажаним булоб, щоб цей здоровий елемент виступав усе більше активно і не давав розростатися і кріпшати амбітним осібнякам, що криком і палкою намагаються захопити керму в громадськім житті або хочуть на таких елементах будувати. Зокремаж Пов. Нар. Комітет УНДО непотрібно видав відозву, хоч на міськім тереві не вів виборчої акції, бо вона була передана окремому загальному виборчому комітетові. Заклик голосувати на кандидата, котрого загал осуджує за його методи політичної боротьби, може партії хіба тільки зашкодити. Наша політика мусить іти не по лінії особистих симпатій, антипатій чи інтересів тих людей, що мають провід в якійсь партії чи групі або стоять за їх плечима, але по лінії інтересів загалу українського громадянства.

І. М.

Виділ і Управа Книгарні Наукового Товариства ім. Шевченка ділиться із українським громадянством сумною вісткою, що дня 20. н. ст. липня упокоївся незабутньої памяти співробітник Книгарні

Маркіян Езерський

в 2 -ім році трудящого життя.

Похорони відбудуться в четвер дня 21. липня о год. 6-ій попол. з передпохоронного дому при вул. Кохановського ч. 94., на котрі за прошується отсим Знайомих і Приятелів Покійного.

Львів, дня 20. липня 1927.

94 1—1

Нові книжки і видання.

ЖУРНАЛИ:

ЗИЗ, журнал сатири та гумору, ч. 12. Зміст: Виборчі мрії. Літо 1927. Політичні міркування п. радника Шкаралупки. Наші партії на вакаціях. Г. Чіпка: Гумор іде до Черча на вакації. Дещо з ботаніки. В Землянці. Чорна дошка. На теми дня. Етнографічний зїзд. Сокільське Свято. (Слідуюче число „Зиза“ появиться щойно після вакацій).

„СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР“, орган Краєвого Товариства господарського „Сільський Господар“ ч. 14 з дня 15. липня 1927 р. Зміст: 1. Який початок — такий кінець. — 2. Вплив молочарні на зміну ведення господарства. — 3. Перший Зїзд Українських Агрономів у Львові. — 4. Значіння підкидання землі. — 5. Чому наші поля не дають великих зборів. — 6. Чи оплачується купити сівалку. — 7. Як найліпше сушити овочі. — 8. Нищення гусениць на капусті. — 9. Американський безрогий скот. — 10. Катар подових органів у худоби. — 11. До чого доходить — поросята ссуть корову. — 12. Сільсько-господарські кооперативи на Україні. — 13. Вісти з „Сільського Господаря“. — 14. Господарський порадник. — Організація господарства. Відібрання проданої землі. Нищення дикого хмелю. Перебрання конюшини. Конюшина на насіння. Місце на пасіку. Нищення хопу. Нищення пестовків. На пашу брюква чи бурак. Неурожайність яблінки. Купно ґрунту. Лічничі рослини. Господарка з обірником. Нищення шурів. — 15. Всячина.

ГОСПОДАРСЬКО-КООПЕРАТИВНИЙ ЧАСОПИС, ч. 27—28. Зміст: Спеціялізація чи універсалізм? Прогулька до Районової молочарні в Войнилові. Кооперативна преса на Україні. „Український город у Львові“. Радіо на услугах кооперації в Рад. Україні. Поучення про опуст ґрунтового податку на випадок градової тучі. Обезпечення кооператив від злому. Картопляна кооператива. Правне положення та податкові тягарі кооператив. Хліборобство. Господарські вісти з краю і з світу. З Ревізійного Союзу Українських Кооператив. Товариство охорони воєнних могил у Львові. Всячина. Видавництва. Оголошення Кооператив. Анонси. — „Кооперативне Молочарство“ ч. 6—7.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Видавничої Спілки „Діло“. Львів, Ринок ч. 10.